

ชื่อวิทยานิพนธ์	การจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่ลุมพินี แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกประเทศเนปาล: ข้อเสนอตัวแบบการจัดการ
ผู้เขียน	นายเบค ปราสาท คารล
สาขาวิชา	การจัดการการบริการและการท่องเที่ยว (หลักสูตรนานาชาติ)
ปีการศึกษา	2550

บทคัดย่อ

การจัดการอย่างยั่งยืนในแหล่งท่องเที่ยวที่มีบทบาทที่สำคัญอย่างยิ่งในการคุ้มครองและรักษาแหล่งมรดกทางวัฒนธรรม(Heritage Sites) โลก เนปาลเป็นประเทศหนึ่งที่เป็นแหล่งอารยธรรมของโลก มีแหล่งมรดกทางวัฒนธรรม ที่องค์การยูเนสโก(UNESCO) ได้ขึ้นทะเบียนไว้ 10 แห่งรวมทั้ง “ลุมพินี” ที่เป็นสถานที่ประสูติของพระพุทธเจ้า จึงมีความจำเป็นที่ต้องมีระบบการจัดการที่มีประสิทธิภาพในการรักษา การจัดทำเอกสาร การศึกษาวิจัย การจัดแสดงและการแปลความหมายรวมทั้งการยกระดับการรับรู้และการสร้างผลตอบแทนทางเศรษฐกิจอย่างเหมาะสมแก่คนท้องถิ่น การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนสามารถใช้เป็นกรอบการพัฒนาเพื่อลดผลกระทบทางลบของการท่องเที่ยวต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมได้และขณะเดียวกันก็สร้างผลตอบแทนทางบวกที่สูงสุดต่อเศรษฐกิจชุมชน การรักษาธรรมชาติและมรดกทางวัฒนธรรม และคุณภาพชีวิตของเจ้าบ้านและผู้มาเยือนได้

วัตถุประสงค์ของการศึกษาการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของมรดกทางวัฒนธรรมที่ลุมพินี ในประเทศเนปาล คือเน้นการพิจารณาถึงสภาพปัจจุบันของมรดกทางวัฒนธรรมที่ลุมพินีของการมีส่วนร่วมของชุมชน การพิจารณาบทบาทของแหล่งมรดกในการรักษามรดกทางวัฒนธรรมรวมทั้งการจัดการที่เหมาะสม และข้อสรุปถึงตัวแบบการจัดการแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน

ข้อมูลได้จัดเก็บจากสังคมชุมชนรอบมรดกทางวัฒนธรรมโลกลุมพินีในประเทศเนปาล การสังเกตการณ์จากผู้ทำการศึกษาโดยใช้รายการตรวจสอบ(Check-list) ใช้แบบสอบถามจำนวน 370 ชุด สัมภาษณ์ชุมชนท้องถิ่นจาก 4 หมู่บ้านที่เรียกว่า หมู่บ้านการพัฒนา (Village Development Committee: VDC) ที่อาศัยอยู่รอบมรดกทางวัฒนธรรมลุมพินี ในช่วงเวลา ระหว่างวันที่ 15 กุมภาพันธ์ ถึง 15 มีนาคม 2550 นอกจากนี้ได้ทำการสัมภาษณ์ตามแนวทางที่กำหนดเพื่อการวิเคราะห์เชิงคุณภาพกับฝ่ายจัดการในปัจจุบัน ได้นำชุดโปรแกรมสถิติวิเคราะห์ทางสังคมศาสตร์ (SPSS) มาใช้วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ นอกจากนี้ได้มีการพิจารณาถึงสภาพปัจจุบันของการดำเนินงานตามแผนแม่บทในการพัฒนาได้มีการวิเคราะห์เชิงคุณภาพโดยใช้การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภัยคุกคามและการวิเคราะห์เนื้อหาด้วยเช่นกัน

ผลการศึกษา พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามจากชุมชนส่วนมากเป็นมุสลิม (53.2%) ตามด้วยผู้นับถือศาสนาฮินดู (42.4%) และมีเพียง 3.2% นับถือพุทธศาสนา คือ ลุมพินีเป็นแหล่งแสวงบุญของชาวพุทธที่ดูแลรักษาโดยผู้ที่ไม่ใช่ชาวพุทธ ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง 53.8%และส่วนมากไม่มีการศึกษา (48.4%) ผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 61 มีความเห็นด้วยอย่างยิ่งว่าการท่องเที่ยวดีสำหรับพวกเขาและชุมชน อย่างไรก็ตามมีเพียงร้อยละ 24.6 ของผู้ตอบที่ได้รับประโยชน์โดยตรงเป็นการส่วนตัวจากการท่องเที่ยว ที่น่าสนใจร้อยละ 87 ของผู้ตอบแบบ

สอบถามไม่ได้ขายสินค้าหรือบริการของตนให้กับนักท่องเที่ยวแต่อย่างใด และร้อยละ 82.4 ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมรูปแบบหนึ่งรูปแบบใดในเรื่องการท่องเที่ยว ในทำนองเดียวกัน

ร้อยละ 92.4 ของผู้ตอบแบบสอบถามกล่าวว่าไม่มีห้องสุขาสาธารณะในชุมชนของตน คล้ายๆ กันร้อยละ 23.2 ของผู้ตอบบอกว่าพวกเขาไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกในเรื่องน้ำดื่ม มากไปกว่านั้นร้อยละ 68.6 และร้อยละ 61.6 ของผู้ตอบแบบสอบถามบอกว่าพวกเขาไม่ทราบเรื่องการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนและลุมพินีเป็นแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมของโลกตามลำดับ ผลการศึกษาเชิงคุณภาพ จากการสังเกตและแบบสอบถามปลายเปิดมีข้อเสนอแนะว่าผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมดไม่มีความพึงพอใจกับระบบการจัดการที่มีอยู่ในปัจจุบัน ทั้งหมดมีข้อเสนอแนะว่าควรมีการนำเอาวิธีการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวออกมาปฏิบัติ

ข้อเสนอแนะจากการศึกษาประกอบด้วย การนำเอาแนวทางการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมาใช้ การมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นทางเลือกของการสร้างรายได้เพื่อการรักษา มรดกทางวัฒนธรรมและสวัสดิการสังคมด้วยวิธีการให้ชุมชนมีส่วนในการวางแผน การตัดสินใจและมีกิจกรรมทางการท่องเที่ยว ทุกภาคส่วนควรมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานอย่างเร่งด่วนและมีความจำเป็นที่ต้องมีสนามบินนานาชาติเพื่อให้ลุมพินีเป็นจุดหมายการท่องเที่ยวนานาชาติ ผู้มีอำนาจในการจัดการปัจจุบันควรปรับปรุงการเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยว การจัดการพื้นที่ การจัดการมลพิษ การบริการสารสนเทศ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานหลักที่จำเป็นเพื่อสนองตอบผู้มาเยี่ยมชม โดยร่วมมือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในท้องถิ่น ได้มีการเสนอตัวแบบการจัดการมรดกทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน การจัดการแหล่งมรดกทางวัฒนธรรม ลุมพินี ประเทศเนปาล

Thesis Title	Sustainable Tourism Management at Lumbini Heritage Site in Nepal: A Proposed Model
Author	Mr. Bed Prasad Kharel
Major Program	Hospitality and Tourism Management (International Program)
Academic Year	2007

ABSTRACT

Sustainable management of a destination plays an important role in the protection and the preservation of world heritage site. Nepal, which is a country with traces of many world civilizations, has 10 UNESCO listed world heritage sites including 'Lumbini,' the birthplace of Lord Buddha. It requires sustainable and effective management system in order to realize properly on site preservation, documentation, research, exhibition and interpretation, as well as to raise public awareness and to provide economic benefits for the locals. Sustainable tourism development can be used as a framework to minimize the negative impacts of tourism on society and the environment; and at the same time to maximize tourism's positive and creative contribution to local economies, the conservation of natural and cultural heritage, and the quality of life of hosts and visitors.

The purpose of this study of sustainable tourism management at Lumbini heritage site in Nepal is to define the current situation of Lumbini with a focus on community participation, to discuss the role of heritage site in the protection of cultural heritage as well as their proper management and conclude with a model for sustainable management of heritages sites.

The data was collected from the community people around the Lumbini heritage site in Nepal. Site was also observed by the researcher with a check-list. A total of 370 sets of questionnaires were administered with the local community people from 4 Village Development Committees (VDC) surrounding the Lumbini during the period of 15 February to 15 March 2007. In addition, 15 interviews were conducted with an interview guide for the qualitative analysis of the existing situation of the management. The SPSS program was used to analyze the quantitative data. In addition, the existing situation of tourism management in Lumbini was examined by the present status of master plan implementation. SWOT and Content analysis were also carried out for qualitative analysis.

The findings: Most respondents from the community were Muslim (53.2%), followed by Hindu religious respondents (42.4%) and only 3.2% were Buddhist; hence Lumbini is a Buddhist pilgrimage destination preserved by non-Buddhists. There were 53.8% female respondents with the

majority of non education (48.4%). The respondents (61%) strongly agreed that tourism is good for them and for their community. However, only 24.6% of them strongly agreed that they were personally benefited from tourism. Interestingly, 87% of respondents did not sell any of their products or services to tourists and 82.4% of them had not been involved in any type of tourism trainings. Likewise, 92.4% of respondents mentioned that there was no public toilet in their community. Similarly, 23.2% of respondents responded that they don't have drinking water facilities. Further more, 68.6% and 61.6% of respondents didn't know about sustainable tourism development and Lumbini as a World Heritage Site respectively. The findings from qualitative method, Site observation and open ended interviews recommended that almost all stakeholders were not fully satisfied with the existing management system. They all recommended that a community participatory approach of tourism development should be implemented.

The suggestions from the study are: to adopt the guidelines for sustainable tourism planning and management; community participation is only option to generate income for heritage conservation and social welfare through involving them in planning, decision-making, and tourism activities; all sectors should urgently develop the basic infrastructure and there is a need of international airport to make Lumbini as an international tourist destination; existing management authority should improve ease of accessibility to the attractions, area management, management of pollution, information management service ; develop the basic infrastructure needed to fulfill visitors' basic requirements with the collaboration of local tourism stakeholders. A model for sustainable heritage management at Lumbini was proposed.

Key Words: Sustainable Tourism, Heritage Sites Management, Lumbini, Nepal.